خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۱۵ اسفند ۱۳۹۶ . ۱۷ جمادی‌الثانی ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۷۴

موانع بانکی بر سر راه روابط ایران و کشورهای بالکان

مسعود خوانساری رئیس اتاق بازرگانی تهران و نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران که مسئولیت هیئت اقتصادی همراه با ظریف را بر عهده داشت در گفت‌وگو با خراسان در خصوص مراودات تجاری میان ایران و بلغارستان و تاثیر این سفر، اظهار کرد: بزرگ‌ترین مشکل امروز ما مشکلات بانکی است که اگر حل شود می‌تواند در افزایش حجم مبادلات تجاری که امروز ۱۰۰ میلیون دلار است تاثیر زیادی داشته باشد.

بررسی هدف گیری جدید سیاست خارجی ایران در اروپا به بهانه سفر ظریف به صربستان، بلغارستان، کرواسی و بوسنی

بازگشت قدرتمند ایران به بالکان

ظریف: کشورهای کوچک اروپایی ملاحظات کشورهای بزرگ‌تر را ندارند و می‌توانند شرکای اقتصادی خوبی برای ایران باشند

دیدار ظریف با ۲ عضو شورای ریاست جمهوری بوسنی- ایلنا

هادی محمدی– روزگاری بالکان یک کشور بود به نام یوگسلاوی که اگرچه در بلوک شرق و غرب محسوب نمی شد و به همین دلیل رهبر این کشور، مارشال تیتو، یکی از بانیان کشورهای عدم تعهد بود، اما قدرت داشتن حزب کمونیست در یوگسلاوی باعث شده بود که عملا این کشور از نزدیکان شوروی سابق به شمار برود و به همین دلیل از حمایت های نظامی و اقتصادی این کشور برخوردار بود اما فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی همان گونه که تحولات بزرگی را در دنیای دو قطبی ابتدای دهه نود میلادی ایجاد کرد، در یوگسلاوی نیز سرمنشاء فروپاشی بزرگی شد که از دل آن چندین کشور کوچک‌تر بیرون آمدند، اسلوونی ، صربستان، مونته نگرو، مقدونیه، کرواسی و بوسنی و هرزگوین حاصل این تجزیه بودند. کشورمان در دهه ۸۰ میلادی که همزمان با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود روابط بسیار خوبی با یوگسلاوی داشت و تبادلات مالی تهران و بلگراد به حدود یک میلیارد دلار می رسید، رقمی که امروز و در مجموع این سه کشور به زحمت حدود ۲۰۰ میلیون دلار می شود. هفته گذشته محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه کشورمان، در اقدامی بی سابقه در روابط ایران و بالکان پس از انقلاب اسلامی، در یک سفر دوره ای پنج روزه به پایتخت های سه کشور بالکان شامل صربستان، کرواسی و بوسنی و همچنین بلغارستان در اروپای شرقی سفر کرد. یک مسافرت کاری و فشرده که علاوه بر هیئت سیاسی بلندمرتبه، هیئتی اقتصادی از اتاق بازرگانی ایران و تجار و بازرگانان ایرانی نیز وی را همراهی می کردند تا بتوانند ضمن دیدار با بازرگانان این کشورها مقدمات رفت و آمدهای اقتصادی و سرمایه گذاری های مورد علاقه دو طرف را سامان دهی کنند.

■ **ایران و صربستان، پشتیبان یکدیگر در مجامع بین‌المللی**

جمهوری صربستان با وسعت ۸۸ هزار و ۳۶۱ کیلومتر مربع و ۷ میلیون و ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در جنوب شرق اروپا و در همسایگی بوسنی، کرواسی، بلغارستان، مقدونیه، آلبانی و مونته نگرو قرار دارد و جلگه های حاصلخیز اطراف رود بزرگ دانوب که بخشی از مسیر خود را در صربستان و از جمله بلگراد پایتخت این کشور طی می کند زمینه مناسبی را برای کشاورزی و دامداری در صربستان ایجاد کرده است. همچنین این کشور تولید کننده مهم قطعات خودرو، کاغذ و مقوا، لوازم خانگی، مواد شوینده، آهن، تایر ماشین و ... به شمار می رود و نیاز به واردات نفت و گاز، دارو و تجهیزات پزشکی، پلاستیک و مواد پتروشیمی دارد ضمن این که واحد پول صربستان دینار نام دارد و هر یورو برابر با ۱۱۸ دینار است (هر دینار معادل ۴۶ تومان ایران).

■ **تنفر مردم صربستان از ناتو**

صربستان به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی خود در منطقه بارها هدف حمله خارجی قرار گرفته و بلگراد پایتخت این کشور ۳۸ بار ویران شده است. بالکان امروز محل تلاقی مناطقی است که در نهایت زنجیره محاصره روسیه را کامل می کند و حوزه نفوذ آمریکا را پشت مرزهای روسیه می گستراند. با پیوستن بلغارستان و رومانی به ناتو و اتحادیه اروپا عملا نقشه ژئوپلیتیکی بالکان به ضرر روسیه تغییر یافته است از سوی دیگر غرب به طور سنتی صربستان را از اقمار روسیه می داند و در عین حال اگرچه صربستان امروز تمایلات غرب گرایانه و پیوستن به اتحادیه اروپا را دارد اما مردم این کشور همچنان به دلیل جنگ های اخیر بالکان از آمریکا تنفر دارند و تنها ملت ضد ناتوی بالکان به شمار می روند. وزیر امور خارجه کشورمان در حالی روز دوشنبه هفته قبل وارد بلگراد پایتخت صربستان شد که ۸۰ سال از آغاز روابط دو جانبه دو کشور و حدود ۱۰ سال از آخرین سفر یک وزیر خارجه ایرانی به این کشور حوزه بالکان می گذشت. امروز حجم تجارت میان ایران و صربستان به رقم بسیار اندک ۲۲ میلیون دلار رسیده است که با توجه به تجارت یک میلیارد دلاری میان ایران و یوگسلاوی در دهه ۸۰ میلادی، نشان از ظرفیت بزرگ موجود و کم کاری در این حوزه دارد. زمینه هایی همچون انرژی، گردشگری، کشاورزی و ماشین آلات مرتبط، بحث های زیرساختی و ساختمان سازی و حوزه دفاعی، از جمله بخش های مورد علاقه و نیاز دو طرف است که در صورت فعال شدن می تواند اثر مهمی در افزایش حجم تجارت میان تهران و بلگراد داشته باشد. سپتامبر ۲۰۱۷ اما اتفاق بزرگی میان ایران و صربستان رخ داد و این کشور به عنوان نخستین دولت اروپایی –خارج از اتحادیه اروپا– با کشورمان عقد قرارداد لغو روادید انجام داد و صرب ها و ایرانی ها از آن زمان توانستند بدون تشریفات دریافت ویزا ، به دو کشور تردد کنند . این تحول تا کنون پای شش هزار ایرانی را به این کشور باز کرده است که اگرچه تعداد زیادی نیست اما نسبت به گذشته عدد بزرگی محسوب می شود . موضوع دیگر در روابط ایران و صربستان مسئله استقلال کوزوو از این کشور است که جمهوری اسلامی به همراه حدود ۱۰۰ کشور دیگر تا کنون این استقلال را به رسمیت نشناخته و همین موضوع زمینه مناسبی برای کار سیاسی میان دو طرف ایجاد کرده است . این روزها همکاری و پشتیبانی تهران و بلگراد به یکی از عمده همکاری های سیاسی و دیپلماتیکی میان دو کشور بدل شده و این حوزه به ویژه در یاری گیری های بین المللی نقش مهمی را ایفا می کند.

■ **امضای توافق نامه تجارت آزاد نیاز دو طرف است**

یکی از اتفاقات جالب این سفر برگزاری همایش اقتصادی مشترک میان تجار ایرانی و صرب در بلگراد بود که علاوه بر وزیر خارجه کشورمان، وزیر تجارت و گردشگری، وزیر کشاورزی و وزیر معادن و انرژی صربستان نیز حضور داشتند و وزیر تجارت این کشور در سخنانی اظهار امیدواری کرد تا چند ماه آینده بانک های مرکزی به توافق برسند و تبادلات مالی مستقیم را آغاز کنند همچنین امضای موافقت نامه تجارت آزاد که می تواند آثار مهمی در روابط اقتصادی تهران و بلگراد داشته باشد از دیگر خواسته های مقامات و تجار دو طرف بود. وزیر تجارت صربستان که به نظر می رسد علاقه زیادی به دادوستد با ایرانی ها دارد خطاب به بازرگانان ایرانی گفت: اجازه دهید صربستان نقطه مرکزی برای فعالیت و تجارت ایران در این بخش از اروپا باشد. ایرانیان و صرب ها از زمانی که در سال ۱۸۸۴ فتحعلی شاه قاجار در نامه ای به پادشاه صربستان اولین مکاتبه سیاسی را انجام داد تا کنون روابط پرفراز و نشیبی داشته اند که شاید تعاملات راهبردی و اثرگذار دهه ۸۰ میلادی همزمان با جنگ تحمیلی در فراز این روابط و خصومت شدید دهه ۹۰ میلادی همزمان با جنگ بوسنی در فرود روابط دو جانبه، نقاط عطفی محسوب می شوند اما امروز صرب ها نگاه بسیار مثبتی به ایران و ایرانی دارند و خود را با ایرانیان در داشتن دشمن مشترکی به نام آمریکا که در سال ۱۹۹۹ با همکاری ناتو در یکی از بزرگ ترین حملات هوایی ۷۸ روز این کشور را کوبیدند همدرد و هم راستا می بینند. برگزاری کنسرت ها و شب فیلم های ایرانی در شهرهای صربستان و استقبال پرشور مردم نشان از این علاقه مندی فرهنگی دارد.

■ **۸۰۰ کلمه فارسی در ادبیات صربی**

حتی به گفته رئیس جمهور این کشور حدود ۸۰۰ کلمه فارسی در ادبیات صربی و هزاران کلمه با ریشه فارسی دیده می شود که بستر مناسبی برای نزدیکی های زبانی به شمار می رود. نشانه هایی که می توانند در کنار مباحث اقتصادی و سیاسی، برای کشورمان در اروپای امروز و اتحادیه اروپای آینده شریک و همکاری قابل اعتماد ایجاد کند و به عنوان کشوری که به رغم ظرفیت های زیاد، ملاحظات کمتری نسبت به کشورهای بزرگ دارد، تلاش دستگاه دیپلماسی در معرفی ظرفیت های مختلف و همراهی رسانه هایی در این زمینه می تواند افق روشنی را در روابط تهران و بلگراد بگشاید.

■ **لغو روادید ، پرواز مستقیم و حل مشکلات بانکی ؛ ۳ قدم مهم برای ارتقای روابط اقتصادی ایران و صربستان**

حسین ملا عبدالهی سفیر جمهوری اسلامی ایران در صربستان در گفت و گو با خبرنگار اعزامی خراسان درباره نتایج این سفر با بیان این که مناسبات جمهوری اسلامی ایران با جمهوری صربستان در شرایط کنونی، مناسباتی دوستانه، روان و رو به جلوست، خاطر نشان کرد: مردم و دولتمردان صربستان، علاقه بسیار ویژه‌ای به جمهوری اسلامی ایران دارند. مردم و مقامات این کشور احترام فوق العاده زیادی برای ایران و ایرانیان قائل هستند و این ریشه و بنیان اصلی مناسبات دوستانه‌ای است که بین دو کشور حاکم شده است. ما هم اکنون تحولات بسیار عمده‌ای را در روابط شاهد هستیم. خوشبختانه بعد از لغو روادید شاهد فضای بسیار پرتحرک و بانشاطی بین تهران و بلگراد هستیم. تعداد زیادی از ایرانیان با اهداف گردشگری به صربستان سفر کردند، با این که صربستان به شکل سنتی مقصد گردشگری برای ایرانیان نبوده است، ولی بعد از لغو روادید، ما شاهد حضور گسترده ایرانیان هستیم. اقدام مهم دوم که بعد از لغو روادید پیگیری کردیم و در مرحله اجرایی شدن است، ایجاد پرواز مستقیم بین پایتخت‌های دو کشور بعد از ۲۸ سال وقفه است. این مشوق مهم و عامل تاثیر گذاری است برای این که ایرانی ها راحت‌تر سفر کنند؛ هم برای اهداف گردشگری و هم برای اهداف بازرگانی و تجاری.

■ **سفر رئیس جمهور صربستان به تهران و رئیس مجلس ایران به بلگراد در سال ۲۰۱۸ میلادی**

وی افزود: گام بعدی که در حال برداشته شدن است و امیدواریم به زودی با دولت صربستان به توافق برسیم، مسئله تعاملات بانکی مثبتی است که لازم است بین دو کشور رونق بگیرد. امیدواریم به زودی این توافق هم انجام شود. همچنین به زودی ما شاهد سفر چهار وزیر از صربستان به تهران خواهیم بود و متعاقبا ما سفرهای مهمی را از تهران داریم که مهم‌ترین آن‌ها در سال ۲۰۱۸ میلادی سفر دکتر لاریجانی به‌عنوان رئیس مجلس به صربستان خواهد بود و از این طرف هم عالی‌ترین سطح، سفر خود آقای ووچیچ به‌عنوان رئیس جمهور صربستان به تهران را پیش رو داریم و امیدواریم که با این مبادلات سطح بالایی که بین دو کشور شکل می گیرد، تحرک و تحول تازه‌ای در افزایش همکاری‌های سیاسی و همچنین افزایش مبادلات تجاری بین دو کشور اتفاق بیفتد.

■ **بلغارستان دروازه ورود ایران به اتحادیه اروپا**

دومین مرحله از سفر ظریف به بالکان با ورود وی به صوفیه پایتخت بلغارستان آغاز شد. این کشور ۱۱۱ هزار کیلومتر مربع وسعت و هفت میلیون و صد هزار نفر جمعیت دارد و در مجاورت کشورهای رومانی، صربستان، مقدونیه، یونان و ترکیه قرار گرفته است و ۳۵۰ کیلومتر ساحل در دریای سیاه دارد. بلغارستان به عضویت ناتو و اتحادیه اروپا درآمده است اما هنوز در منطقه شینگن حضور ندارد و واحد پول آن نیز به جای یورو «لوا» نام دارد. جالب این که بلغارستان دارای رشد منفی حدودیک درصد جمعیت است. همچنین در حوزه اقتصادی بلغارستان ۷ درصد بیکاری و منفی ۰/۸ درصد تورم دارد و تولید ناخالص ملی آن نیز به حدود ۴۸ میلیارد یورو می رسد.

■ **کریدور خلیج فارس– دریای سیاه، محور اصلی روابط اقتصادی ایران و بلغارستان**

وزیر خارجه کشورمان در بلغارستان که از دو ماه قبل ریاست دوره ای اتحادیه اروپا را نیز برای شش ماه برعهده گرفته، با رئیس جمهور، نخست وزیر، وزیر خارجه و رئیس مجلس این کشور دیدار و رایزنی داشت که در همه آن ها تاکید بر افزایش میزان تبادلات تجاری و تقویت کریدور راهبردی خلیج فارس– دریای سیاه به صورت مشترک مطرح شد.

■ **استقبال مقامات ارشد بلغارستان از افزایش ارتباطات سیاسی و اقتصادی با ایران**

رئیس جمهور بلغارستان ایران را کشور بسیار مهمی در منطقه دانست و تقویت روابط اقتصادی با ایران را از اولویت های بلغارستان بیان کرد. ظریف نیز به نقش مهم بلغارستان برای ایران در حوزه ترانزیتی اشاره داشت و تسهیل همکاری های بانکی میان دو کشور را خواستار شد. همچنین نخست وزیر بلغارستان ضمن برشمردن زمینه های مختلف همکاری دو کشور، شرکت های بلغاری در حوزه های ساخت و ساز، ماشین سازی، داروسازی، مترو، اتوبان، تونل و پل سازی، ریل و ... را بهترین ها در اروپا خواند و گفت: بلغارستان آماده همکاری کامل با ایران است. ظریف نیز با اشاره به نقش بلغارستان به عنوان یک کشور دوست و رئیس دوره ای اتحادیه اروپا، خاطر نشان کرد: ما حمایت بلغارستان از برجام را فراموش نمی کنیم و این کشور را دروازه ورود خود به اروپا می دانیم. وی از سیاست متوازن بلغارستان برای داشتن روابط خوب با همه همسایگان استقبال کرد و افزود: ما می توانیم در آینده حجم روابط تجاری را به بیش از یک میلیارد دلار برسانیم که لازم است برخی موانع و مشکلات از جمله مشکل حمل و نقل و مشکل بانکی که نیاز مند یک کانال مطمئن بانکی با توافق بانک های مرکزی دو کشور هستیم برطرف شود ضمن این که ما می توانیم دروازه ورود شما در منطقه و کشورهای همسایه ایران باشیم. در نشست مشترک وزیران خارجه دو کشور نیز دو طرف از توافق برای گفت وگوهای سیاسی میان ایران و بلغارستان به عنوان رئیس اتحادیه اروپا سخن گفتند و این که باید برای مبارزه با مشکل تروریسم یک جبهه فرهنگی ایجاد کرد.

■ **کشوری که زمانی مشتری سمند ایرانی بود**

در سفر وزیر امور خارجه کشورمان به صوفیه پایتخت بلغارستان همچنین یک همایش اقتصادی میان بازرگانان دو طرف با حضور وزیر خارجه ایران و وزیر تجارت بلغارستان برگزار شد. گفتنی است حجم مبادلات تجاری تهران و صوفیه در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۰۰ میلیون دلار بوده که ۷۶ میلیون دلار آن صادرات بلغارستان به ایران و ۳۲ میلیون دلار صادرات ایران به این کشور را شامل می شده است. در این میان کود، تنباکو، دیگ های بخار، مواد شیمیایی، مواد دارویی، قطعات ماشین آلات و واگن از جمله مهم ترین صادرات بلغارستان و پلاستیک، مس ،میوه، آهن، شیشه، عطر و لوازم آرایشی، شیر سیلندر، گاز مایع و فولاد مهم ترین صادرات ایران به بلغارستان را تشکیل می دهند. از نکات جالب این که ایران در سال ۲۰۰۵ به بلغارستان خودروی سمند صادر کرده و حتی توانسته است در مناقصه تاکسی های سه شهر اصلی این کشور نیز برنده شود، اتفاقی که به دلیل تحریم ها و مسائل فنی دیگر ادامه نیافت.

■ **بزرگ ترین مشکل در حوزه بانک هاست**

مسعود خوانساری رئیس اتاق بازرگانی تهران و نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران که مسئولیت هیئت اقتصادی همراه با ظریف را بر عهده داشت در گفت و گو با خراسان درباره مراودات تجاری میان ایران و بلغارستان و تاثیر این سفر، اظهار کرد: یک موضوع حمل و نقل بود که بلغارها و ما در این زمینه قوی هستیم ضمن این که با توجه به راه افتادن کریدور شمال– جنوب، یکی از مسیرهای مورد توجه بلغارستان است بنابراین ترانزیت کالا تخصص و نیاز دو طرف بوده و ظرفیت خوبی برای همکاری ایجاد می کند. موضوع دیگر گردشگری است که می توانیم همکاری داشته باشیم همچنین آن ها در کشاورزی و صنایع شیمیایی و ماشین آلات تجربیات خوبی دارند که می توانیم استفاده کنیم اما بزرگ ترین مشکل امروز ما مشکلات بانکی است که اگر حل شود می تواند در افزایش حجم مبادلات تجاری که امروز ۱۰۰ میلیون دلار است تاثیر زیادی داشته باشد.

■ **همکاری های متنوع میان ایران و کشور هزار جزیره**

سومین مقصد محمد جواد ظریف در سفر دوره ای به بالکان، کرواسی بود. این کشور نسبتا کوچک که به کشور هزار جزیره نیز معروف است به عنوان بیست و هشتمین کشور از سال ۲۰۱۳ به اتحادیه اروپا پیوسته است و عضو ناتو به شمار می رود. کرواسی چهار میلیون و ۳۰۰ هزار نفر جمعیت و تنها ۵۷ هزار کیلومتر مربع (کوچک تر از استان خوزستان در ایران) وسعت دارد. این کشور با داشتن بیش از ۳۰۰ بندر کوچک و بزرگ در ساحل دریای آدریاتیک توانسته است در صنعت گردشگری و کشتی سازی پیشرفت و درآمد زایی خوبی داشته باشد. صبح روز پنج شنبه ۱۰ اسفند، هواپیمای اختصاصی وزیر خارجه کشورمان در فرودگاه تازه تاسیس زاگرب به زمین نشست و ظریف پس از استقبال مقامات وزارت خارجه این کشور به دیدار مقامات ارشد کرواسی رفت. در این سفر رئیس جمهور، نخست وزیر، وزیر اقتصاد، وزیر کار، وزیر امور خارجه و رئیس مجلس کرواسی با وزیر خارجه ایران دیدار و رایزنی داشتند. رئیس جمهور کرواسی با اشاره به سفر سال گذشته خود به ایران، گردشگری، صنایع غذایی، علوم و فناوری و پتروشیمی را از جمله زمینه های خوب همکاری میان دو کشور خواند و ظریف نیز حضور وی در ایران را باز شدن فصل جدیدی در روابط دو کشور ارزیابی کرد. وزیر امور خارجه کشورمان همچنین با اشاره به تهدیدات بین المللی تروریسم خاطر نشان کرد: درباره نگرانی های مشترک از جمله مبارزه با تروریسم و افراطی گری دو کشور می توانند همکاری های نزدیک تری به صورت دو جانبه یا چند جانبه داشته باشند. ظریف در دیدار نخست وزیر کرواسی نیز بر تقویت همکاری های دو کشور در مجامع و سازمان های منطقه ای و بین المللی به طور دو جانبه و نیز در چارچوب اتحادیه اروپا تاکید کرد و پلنکوویچ نخست وزیر کرواسی با بیان این که در سال های اخیر قدم های خوبی برای همکاری های دو کشور به ویژه در حوزه اقتصادی و تجاری برداشته شده، بر تداوم و تقویت آن تاکید کرد. وی همچنین با تمجید از نقش مثبت و سازنده ایران در خاورمیانه ایران را کشوری متنفذ توصیف کرد که با هدف ثبات منطقه تلاش می کند.

■ **۲۰۱۸، سال تحول در روابط اقتصادی ایران و کرواسی**

همچون سفر به صربستان و بلغارستان، شرکت در همایش اقتصادی تجار کروات و ایرانی از برنامه های اصلی ظریف در زاگرب بود. در این همایش که با حضور وزیر خارجه ایران و وزیر خارجه کرواسی در محل اتاق بازرگانی این کشور برگزار شد وزیر اقتصاد کرواسی با بیان این که روابط اقتصادی تهران و زاگرب در سال های گذشته رضایت بخش نبوده است، تصریح کرد: خوشحالم اعلام کنم که سال ۲۰۱۸ سال تحول در روابط دو کشور خواهد بود. وی همچنین از خرید ۵۰ میلیون دلاری نفت از ایران خبر داد و گفت: ۴۱ شرکت از کرواسی و ۲۱ شرکت از ایران در سال گذشته تبادلات تجاری داشتند. به نظر می رسد بخش های الکتریسیته، نفت، کشتیرانی، تجهیزات پزشکی، فرش و البسه، غذای حلال، مواد شیمیایی، قطعات خودرو، کشتی سازی و گردشگری از حوزه هایی است که دو طرف می توانند مشارکت خوبی در آن ها داشته باشند.
ظریف نیز در این همایش پیشنهاد داد تا با توجه به حضور شرکت های کروات در افغانستان و عراق، از این دو حوزه نیز برای همکاری های دوجانبه استفاده شود.

■ **حمایت کامل کرواسی از برجام**

همچنین محمد جواد ظریف و خانم ماریا پیچوونوبچ وزیران امور خارجه ایران و کرواسی به گفت و گو پرداختند. در این مذاکرات و نشست خبری پس از آن، دو طرف ضمن مرور وضعیت روابط دو کشور در تمامی زمینه های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و توافقات انجام شده در سفرهای مقامات دو کشور، بر تقویت هر چه بیشتر روابط دو جانبه در تمامی سطوح تاکید کردند. وزیر امور خارجه کرواسی با اعلام حمایت کامل کرواسی و اروپا از اجرای برجام، اظهار کرد: موضع ما موضع اتحادیه اروپاست و آن تلاش برای حفظ برجام است. ما برجام را به عنصر کلیدی برای رفع سوء تفاهمات به ویژه در حوزه انرژی هسته ای قلمداد می کنیم.

■ **بوسنی و زمینه های فرهنگی - تاریخی مناسب برای ارتقای روابط**

بوسنی و هرزگوین برای ایرانی ها خاطرات بسیاری به همراه دارد. خاطراتی از جنس درد و رنج و جنگ و البته همدردی ها و همراهی های زیبایی که در آن سال های سخت جنگ ظالمانه از سوی ایرانیان به مردم مسلمان بوسنی ابراز می شد. آخرین مرحله از سفر ظریف به بالکان در بوسنی و هرزگوین رقم خورد. این کشور با ۵۱ هزار کیلومتر مربع و سه میلیون و پانصد هزار نفر جمعیت در جنوب اروپا قرار گرفته و تنها یک ساحل ۲۲ کیلومتری در دریای آدریاتیک دارد. ۵۱ درصد این کشور را مسلمانان تشکیل می دهند و ۴۶ درصد نیز مسیحی هستند. بر اساس طرح صلح دیتون شورای اجرایی صلح متشکل از ۵۵ کشور و سازمان بین المللی از طریق یک نماینده عالی جامعه بین المللی بر صلح در بوسنی نظارت دارند. طبق توافق دیتون، این کشور در سطح ملی شورای سه نفره ریاست جمهوری متشکل از سه عضو مسلمان، کروات و صرب دارد که هریک برای چهار سال از سوی مردم انتخاب می شوند و به مدت دو دوره غیر متوالی هشت ماه ریاست شورا را بر عهده خواهد داشت. اولویت اصلی بوسنی و هرزگوین در سیاست خارجی الحاق به اتحادیه اروپا و ناتو و سازمان تجارت جهانی است که توانسته نامزدی عضویت در اتحادیه اروپا را در سال ۲۰۱۶ به دست آورد.

■ **مبادلات بسیار کم اقتصادی میان ایران و بوسنی با رقم ۷ میلیون یورو**

حجم مبادلات ایران و بوسنی در سال ۲۰۱۷ به رقم هفت میلیون و ۱۰۰ هزار یورو رسیده که از این میزان شش میلیون و ۱۰۰ هزار یورو سهم صادرات ایران به بوسنی و یک میلیون یورو سهم صادرات بوسنی به ایران است که اگرچه رقم بسیار کمی به حساب می آید اما نسبت به سال ۲۰۱۶، ۱۶۰ درصد رشد داشته است. وزیر خارجه کشورمان در اولین برنامه خود در همایش اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین در سارایوو شرکت کرد و در آن جا از آمادگی جمهوری اسلامی برای لغو روادید یا تسهیل روادید برای گردشگران و بازرگانان سخن گفت. ظریف تصریح کرد: ایران می تواند برای بوسنی و هرزگوین یک تامین کننده مطمئن انرژی باشد و این تامین انرژی بدون نظر گرفتن ملاحظات سیاسی خواهد بود تا طرف های بوسنی بدون نگرانی درباره تامین انرژی خود روی ایران حساب کنند.

■ **کشور قطعه سازان**

به گفته رئیس اتاق بازرگانی بوسنی، این کشور در قطعه سازی خودرو پیشتاز است و برای بسیاری از برندهای معروف اروپا قطعه می سازد همچنین بوسنی در صنعت چوب و مبلمان نیز سرآمد است و توانسته بازار آلمان را تا حدی در اختیار بگیرد.

■ **ملت بوسنی حمایت های ایران را فراموش نمی کند**

در ادامه سفر، با قرعزت بگوویچ عضو شورای ریاست جمهوری بوسنی و هرزگوین در دیدار با ظریف ضمن اشاره به حمایت های ایران از ملت بوسنی در دوران سختی ها ، افزود: ملت بوسنی از همه قومیت ها این حمایت ها را فراموش نمی کنند. وی افزود: اکنون که تحریم های ایران برداشته شده است زمینه برای جهش روابط تجاری آماده شده و در زمینه روابط بانکی و تسهیلات روادیدی هم در حال کار هستیم و حتما موانع را برطرف می کنیم. ظریف که به خوبی بر اختلافات قومی در این کشور واقف است در این دیدار تاکید کرد برای ما همه اقوام در بوسنی بسیار مهم هستند و این روابط و همبستگی میان اقوام باید تداوم یابد و شما همیشه جمهوری اسلامی ایران را کنار خود خواهید داشت. همچنین در دیدار دوجانبه میان وزیران امور خارجه دو کشور ضمن اظهار امیدواری برای رفع موانع ویزایی و بانکی اعلام شد دوطرف توافق کرده اند تا بعد از ده سال درباره موضوعات منطقه ای مشورت های رسمی داشته باشند. محمود حیدری سفیر ایران در بوسنی در گفت و گو با خبرآنلاین با بیان این که ایران جزو اولین کشورهایی بود که استقلال بوسنی را به رسمیت شناخت و در شرایط سخت در کنار مردم بوسنی و هرزگوین ایستاد ، اظهار کرد: در طول ۲۶ سالی هم که از استقلال بوسنی و هرزگوین می گذرد، همواره روابط و مناسبات محفوظ مانده است ولی در دوره تحریم‌ها متاسفانه این روابط به‌خصوص در بُعد اقتصادی کاهش پیدا کرد. خوشبختانه بعد از توافق هسته‌ای و در طول دو، سه سال اخیر، با توجه به فضایی که به‌وجود آمده، هم مناسبات سیاسی گسترش پیدا کرده است، هم محاسبات فرهنگی که همواره وجود داشته، جلوه‌های بهتر و مناسب‌تری پیدا کرده و هم روابط اقتصادی شروع به رشد کرده است. وی افزود: ما امیدواریم در نتیجه این رفت و آمدها و این ارتباطاتی که بین تجار و فعالان اقتصادی دو کشور برقرار می‌شود، ظرفیت‌های جدیدی در مناسبات اقتصادی دو کشور شناخته شود و زمینه‌های فراوانی نیز وجود دارد که شامل کشاورزی، صنعت، پتروشیمی، دارو، انرژی، گردشگری و عرصه‌های مختلفی است که این جا زمینه‌های همکاری وجود دارد. در ماه‌های اخیر هم فعالیت‌های زیادی از سوی سفارت شکل گرفته و ارتباطات خوبی بین شرکت‌ها و طرف‌های ایرانی و بوسنی برقرار شده و خوشبختانه نتیجه همان‌ها شروع یک روند تکاملی است. ما امیدواریم که همین روند با حضور وزیر خارجه و هیئت همراه اقتصادی در بوسنی شتاب بیشتری در آینده بگیرد و ارتقا پیدا کند.

■ **در بین مردم بوسنی حافظ خوانی، مولوی‌خوانی و مثنوی‌خوانی وجود دارد**

وی در خصوص روابط فرهنگی دو ملت نیز گفت: از نظر جمعیت که بیش از ۵۰ درصد مردم کشور بوسنی و هرزگوین مسلمان هستند، اما اشتراکات ما صرفا با مسلمان‌ها نیست. ما اشتراکات متعددی با غیر مسلمان‌ها اعم از کروات‌هایی که مسیحی کاتولیک هستند یا صرب‌هایی که مسیحی ارتدوکس هستند، داریم. ما در گذشته شعرا و افرادی را از بوسنی داشتیم که به زبانی فارسی شعر نوشته‌اند؛ در بین مردم بوسنی حافظ‌خوانی، مولوی‌خوانی و مثنوی‌خوانی وجود داشته، اکنون هم گاهی وجود دارد. الان هم تکایایی هستند که مثنوی‌خوانی در آن‌ها رایج است. بخش‌هایی از این‌ها مناسبت‌هایی مثل نوروز را گرامی می‌دارند به‌نام سلطان نوروز و صدها کلمه مشترک بین زبان فارسی و زبان بوسنیایی وجود دارد. سفر دوره‌ای و پنج روزه محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه کشورمان جمعه شب در بوسنی که روز گاری علی عزت بگوویچ رهبر مسلمانان این کشور گفته بود «استقلال بوسنی را مرهون حمایت های ایران هستیم» به پایان رسید، تور بالکان گردی که به نظر می رسد بتواند در سال های آینده جهش خوبی در میزان مراودات تجاری و سیاسی ما با این منطقه که پس از فروپاشی یوگسلاوی به فراموشی سپرده شده ایجاد کند.

> ظریف: «اهمیت کشورهای کوچک‌تر اروپایی را نباید فراموش کرد، این کشورها می‌توانند شرکای بسیار خوبی برای ما در حوزه همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی باشند، زمینه‌های بسیار زیادی برای همکاری وجود دارد و ملاحظات این کشورها به مراتب از برخی کشورهای بزرگ‌تر و قدرتمند ترکمتر است. زمینه‌های همکاری هم بسیار گسترده‌تر است.»

■ **«اروپای دوم» و جایگاه کشورهای کوچک اروپایی به روایت ظریف**

شاید این تلنگر و شروعی باشد بر سیاست جدید ایران در اروپا و با تمرکز بر کشورهای غیر غربی و کوچک‌تر اروپا. سیاستی که روزنامه خراسان از آن به عنوان توجه و تمرکز بر «اروپای دوم» یاد می کند. موضوعی که تلویحا در صحبت های ظریف هم به گونه ای مورد تاکید قرار گرفته است. وی در جمع ایرانیان مقیم صربستان تصریح کرد: «اهمیت کشورهای کوچک‌تر اروپایی را نباید فراموش کرد، این کشورها می‌توانند شرکای بسیار خوبی برای ما در حوزه همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی باشند، زمینه‌های بسیار زیادی برای همکاری وجود دارد و ملاحظات این کشورها به مراتب از برخی کشورهای بزرگ‌تر و قدرتمند ترکمتر است.»
زمینه‌های همکاری هم بسیار گسترده‌تر است.» شاید این نگاه جدید و اصولی بتواند تا حدودی ما را از برخی گرفتاری هایی که در قبال کشورهای بزرگ اروپایی داریم رها سازد و فضایی تازه برای همکاری در اروپا بگشاید. رسیدن به حجم تجاری یک میلیارد دلاری که روزگاری میان ایران و یوگسلاوی برقرار بود امکانی دور از دسترس نیست و زمینه های مشترک همکاری اقتصادی در این کشورها نشان می دهد چنین ظرفیتی وجود دارد و تنها نیاز به حضور پررنگ‌تر بخش اقتصادی ما و حمایت معاونت تازه تاسیس اقتصادی وزارت خارجه دارد، همچنین فعال کردن روابط سیاسی با این چهار پایتخت نیز که دو کشورش عضو اتحادیه اروپا هستند می تواند در یارگیری های بین المللی ما اثرگذار باشد و گام های مهمی برای بازگشت قدرتمند ایران به بالکان تلقی شود.